

ROTURISTEYTYYS

TIINA VARRELA

ROTURISTEYTYYS

- Suomen ensimmäinen roturisteytysprojekti aloitettiin jo vuonna 1997. Pinseri risteytettiin tällöin snautseriin.
- Kromfohländer; parsonrusselinterrieri, tiibetinterrieri, keskikoinen ja kääpiövillakoira
- Cavalier Kingcharlesinspanieli; ehdotukset koiijkerhondje, cocerspanieli, tanskalais-ruotsalainen pihakoira, papillon, kääpiövillakoira, bretoni
- Roturistetysprojekteja; Koiijkerhondje, barbet, bendlingtoninterrieri, ranskanbulldoggi

ROTURISTEYTYS JA ROTUMIX OVAT ERI ASIA

ROTURISTEYTYS

- Parannetaan tietyn rodun terveyttä ja geenipohjaa
- Pennut rekisteröidään siihen rotuun, jota halutaan parantaa

Kuva: Elina Tefke

ROTUMIX

- Ei ole kyse järjestelmällisestä jalostuksesta
- Satunnaisesti risteytetään kaksi eri rotua
- Pentuja EI rekisteröidä kumpaankaan rotuun

MITÄ ROTURISTEYTYYS TARKOITTAÄ

- Kahden eri rodun välinen suunniteltu astutus, josta syntyy roturisteytyspentue. Risteytettävät rodut eivät välttämättä ole ulkonäöltään samanlaisia
- Pennut, F1 sukupolvi rekisteröidään ensin FCI:n ulkopuoliseen roturisteytysrekisteriin. Jalostukseen valitut F2-F4 sukupolvien yksilöt siirretään anomuksesta myöhemmin ER-rekisteriin

ROTURISTEYTYKSEN TAVOITTEET

- Roturisteytyksiä käytetään geneettisen kannan tervehdyttämiseen sekä vikojen parantamiseen roduissa, joissa geneettistä monimuotoisuutta ei enää ole
- Roturisteyksen tavoitteena on parantaa rodun terveyttä ja lisätä perimän monimuotoisuutta

ROTURISTEYTYYS

- Roturisteytys ei ole koskaan ensimmäinen vaihtoehto rodun tervehdyttämiseksi. JTO, PEVISA
- Ei ole oikotie onneen, vaan pitkäjänteinen vähintään 10 - 12 vuotta kestävä projekti
- Kahden eri rodun yhdistäminen ei välttämättä takaa tervettä jälkeläistä. Geenipooli rikastuu, mutta pahimmassa tapauksessa pentu perii molempien rotujen viat ja sairaudet

MIKSI ROTURISTEYTYS OLISI TARPEEN GLENNILLE

- Glenni on rotuna kannaltaan pieni maailman laajuisesti katsottuna
- Sukusiitosprosentin pitäminen alhaisena rodun sisällä on haasteellista
- Kaikki glennit ovat sukua jollain tavalla keskenään
- Uusia jalostukseen sopivia matalan sukusiitosasteen omaavia glennejä on haasteellista löytää kotimaasta

MIKSI ROTURISTEYTYYS OLISI TARPEEN GLENNILLE

- Sopivien ulkomaisten jalostusyksilöiden löytäminen ei aina ole helppoa
- Korkea sukusiitos prosentti on johtanut geenipoolin pienemiseen ja monimuotoisuuden vähenemisen, ja nämä seikat lisäävät sairauksien esiintyvyyttä
- Samoja yksilöitä on käytetty liikaa jalostukseen

Carol Beuchat

POHDITTAVIA SEIKKOJA ENNEN ROTURISTEYTYSTÄ

- Mitä meidän omasta rodusta puuttuu eli miksi risteytetään?
- Onko meillä tarvetta käyttöominaisuuksien lisäämiseen tai niiden palauttamiseen?
- Rotukohtaisten perinnöllisten sairauksien, käyttäytymisongelmien ja / tai lisääntymisongelmien vähentäminen eli mihin terveysongelmiin haluamme parannusta; lonkat, kyynärpäät jne.....

POHDITTAVIA SEIKKOJA ENNEN ROTURISTEYTYSTÄ

- Mihin rotuun risteytetään ja miksi juuri tähän risteytetään?
- Missä roduissa/ rodussa on sellaisia ominaisuuksia, joka meidän omasta rodusta puuttuu?
- Löytyykö tervettä rotua, joka on ulkomuodollisesti tarpeeksi lähellä glenniä? Voi olla myös ihan erinäköinen rotu.
- Vieraalla rodulla ei pitäisi olla samoja perinnöllisiä ongelmia yhtä yleisenä kuin omalla rodulla

MILLAINEN ROTU VALITAAN RISTEYTYKSEEN

- Jos halutaan vain lisätä perinnöllistä vaihtelua, valitaan jokin mahdollisimman terve, ongelmaton, samankaltainen rotu
- Vieraalla rodulla ei pitäisi olla samoja perinnöllisiä ongelmia yhtä yleisenä kuin omalla rodulla
- Mielellään käyttöominaisuuksiltaan/ käyttäytymiseltään samanlainen kuin oma rotu tai neutraali seurakoiramainen rotu, jossa ei esiinny mitään vahvoja käyttäytymisen ääripiirteitä

ROTURISTEYTYYS PROJEKTINA

- Pitkäkestoinen projekti, jonka suunnittelu ja toteutus vaativat paljon työtä sekä kasvattajien ja risteytysperheiden sataprosenttista sitoutumista projektiin.
- Roturisteytyksessä yleensä 4. syntynyt sukupolvi rekisteröidään takaisin alkuperäiseen rotuun eli noin 10-13 vuoden kuluttua projektin aloittamisesta.

Rotu X ja Glen of imaalinterrieri

F1 sukupolvi: 50% Glenni ja Glenni

F2 sukupolvi; 75% Glenni ja Glenni

F3: 87,5 % Glenni ja Glenni

F4 sukupolvi rekisteröidään
puhdasrotuisina Glenneinä

ROTURISTEYTYYS PROJEKTI

- Jalostustoimikunta laatii suunnitelman, jonka Glennit ry:n hallitus hyväksyy ja esittää vuosikokoukselle hyväksyttäväksi. STJ eli rotujärjestö antaa lausunnon sekä hyväksyy yleisessä kokouksessa. Tämän jälkeen roturisteytysprojekti esitetään Kennelliiton jalostustieteelliselle toimikunnalle
- Lausunto rodun kotimaasta eli Irlannista
- Lopuksi Kennelliiton hallitus hyväksyy projektisuunnitelman jalostustieteellisen toimikunnan esityksestä ja myöntää luvan

KASVATTAJAN ROOLI ROTURISTEYTYKSESSÄ

- Kasvattaja sitoutuu vähintään 10-13 vuoden projektiin
- Valitsee risteytettävät yksilöt ja hakee rotuyhdistykseltä ja Kennelliitolta luvan kyseisen yhdistelmän toteuttamiselle
- Teettää kaikki sovitut terveystutkimukset ja muut suunnitellut testit
- Kasvattaja kirjaa tarkasti ylös kaikki terveystiedot ja erityispiirteet koko raskausajalta, synnytyksestä ja pentujen kehityksestä
- Valitsee pennunostajat/ sijoitusperheet
- Risteytysjälkeläisiä ja vanhempia seurataan koko niiden eliniän
- Toimittaa seurantaraportin Kennelliitolle

SIJOITUSPERHEEN / PENNUNOSTAJAN ROOLI

- Roturisteytyspentu voidaan myydä tai tehdä sijoitussopimus
- Pennut rekisteröidään ER-rekisteriin. Jos F1 pentu täyttää tietyt kriteerit, niin pentua voidaan käyttää jatkojalostukseen.
Rekisteröintisäännöt muuttuneet juuri: tämä asia vielä epäselvä
- Koirien kaikki eläinlääkärikäynnit kirjataan ylös siihen asti kunnes ne täyttävät 8 vuotta
- Koirille tehdään Kennelliiton terveyst- ja käyttäytymiskyselyt niiden ollessa 3 - 4 v iässä
- Tehdään viralliset terveystutkimukset ja käytetään MH-kuvauksessa
- Koirille tehdään jalostustarkastus 3 vuoden iässä
- Kuolinsyyt tallennetaan Kennelliiton jalostustietokantaan

ROTURISTEYTYKSEN KUSTANNUKSET

- Risteytykseen käytettävät yksilöt pitää tutkia mahdollisimman laajasti terveyden osalta: vähintään kaikki JTO:ssa olevat suositukset tulee huomioida, PEVISA (jos siihen mennään), MH-luonnekuvaus, mahdolliset DNA-testit
- Rotu X; laaja terveystutkimus
- F1 -F4 pentueiden laaja terveystutkimus
- Kuka maksaa kustannukset? Yhdistys? Kasvattaja?
- Korotettu jäsenmaksu, josta osa risteytysprojektiin?
- Näyttelyiden järjestäminen projektin tueksi?

ROTURISTEYTYYS RISKIT

- Kustannukset kasvavat odotettua suuremmiksi
- Kasvattajien ja pentuperheiden sitoutuminen ajallisesti pitkäkestoiseen projektiin
- On mahdollista, että jokaisesta F1-F4 pentueesta ei synny yhtään jalostukseen sopivaa yksilöä
- On myös mahdollista, että risteytyksen myötä syntyy uusia ennalta arvaamattomia uusia terveysongelmia

ROTURISTEYKSET EDUT

- Geenipooli laajenee ja monimuotoisuus lisääntyy, kun saadaan rotuun muun rodun geenejä
- Terveystilanne paranee

Kiitos

